

Sygn. akt **I ACa 1207/16**

IACz 483/17

IACz 1958/126

IACz 1959/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga

Sędziowie: SA Jan Futro

SA Hanna Małaniuk (spr)

Protokolant: st.sekr. sąd. Izabela Kyc

po rozpoznaniu w dniu 6 kwietnia 2017r. na rozprawie

sprawy z powództwa **A. K.**

przeciwko **T. M., J. G. (1) i P. G. (1)**

przy interwencji ubocznej J. G. (2)

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek apelacji pozwanych i interwenienta ubocznego

od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 27 kwietnia 2016 r., sygn. akt I C 224/08

oraz zażaleń pozwanych T. M. i P. G. (1)

od postanowienia Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 12 maja 2016 r.

oraz zażaleń pozwanych T. M. i P. G. (1)

od postanowienia Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 8 czerwca 2016 r.

I. oddała apelacje pozwanych T. M., J. G. (1) i P.

G. oraz interwenienta ubocznego J. G. (2),

II. zasądza od pozwanych oraz interwenienta ubocznego solidarnie na rzecz powoda

kwotę 10.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu

apelacyjnym,

III. przyznaje od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Zielonej Górze) na rzecz

radców prawnych P. G. (2), A. Z. (1) i K. P. po

5.400 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanym z

urzędu,

IV. oddała zażalenia pozwanych T. M. i P. G. (1) od

postanowienia Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z 12 maja 2016r.,

V. zasądza od pozwanych T. M. i P. G. (1) solidarnie na rzecz

powoda kwotę 2.400 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego,

VI. przyznaje od Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Zielonej Górze) na rzecz radców

prawnych P. G. (2) i A. Z. (1) po 1200 zł tytułem nieopłaconej

pomocy prawnej udzielonej pozwanym z urzędu,

VII. oddała zażalenia pozwanych T. M. i P. G. (1) od postanowienia Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 8 czerwca 2016r.,

VIII. zasądza od pozwanych T. M. i P. G. (1) solidarnie na rzecz powoda kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego,

IX. przyznaje od Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Zielonej Górze) na rzecz radców prawnych P. G. (2) i A. Z. (1) po 120 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanym z urzędu.

Jan Futro Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga Hanna Małaniuk

--	--	--

Sygn. akt I ACa 1207/16

IACz 483/17

IACz 1958/126

IACz 1959/16

UZASADNIENIE

Powód, A. K. wystąpił z pozwem przeciwko pozwanym T. M., J. G. (1), P. G. (1), sprecyzowanym ostatecznie w piśmie z 5 grudnia 2008 roku, w którym domagał się:

1)uznania za bezskuteczne względem niego umów:

- sprzedaży nieruchomości zabudowanej położonej w D. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Zielonej Górze Wydział VI Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) zawartej w 9 lipca 2003 roku pomiędzy J. G. (2) a T. M. (akt notarialny Repetytorium (...) (...));

- sprzedaży 1/2 nieruchomości zabudowanej położonej w D. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Zielonej Górze Wydział VI Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), zawartej 21 grudnia 2006 roku pomiędzy T. M. a J. G. (1) (akt notarialny Repetytorium (...) (...));

- darowizny nieruchomości zabudowanej położonej w D. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Zielonej Górze Wydział VI Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), zawartej 21 grudnia 2006 roku pomiędzy T. M. a małoletnim P. G. (1) reprezentowanym przez przedstawicieli ustawowych w osobach rodziców J. i L. G. (akt notarialny Repetytorium (...) (...));

2) nakazania pozwanym, tj. T. M., J. G. (1) i małoletniemu P. G. (1), aby zezwolili powodowi na przeprowadzenie egzekucji z nieruchomości zabudowanej położonej w D. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Zielonej Górze Wydział VI Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...);

3) zasądzenia od pozwanych na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego zgodnie z załączoną umową zlecenia oraz 17 zł tytułem opłaty skarbowej.

Jednocześnie powód wniósł o zabezpieczenia niniejszego powództwa do kwoty 804.196,49 zł poprzez obciążenie nieruchomości położonej w D. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Zielonej Górze Wydział VI Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), hipoteką przymusową kaucyjną.

W odpowiedzi na pozew, pozwana J. G. (1) /k. 73 akt/ wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania.

W odpowiedzi na pozew /k. 74 akt/, sprecyzowanej ostatecznie w piśmie z 11 kwietnia 2016 roku /k. 808-809 akt/, pozwana T. M. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na swoją rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o przyznanie pełnomocnikowi pozwanej kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

W odpowiedzi na pozew /k. 76 akt/ pozwany P. G. (1), reprezentowany przez przedstawiciela ustawowego w osobie ojca, J. G. (2), wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania

Pismem z 9 listopada 2008 roku /k. 98-99 akt/ J. G. (2) zgłosił przystąpienie do strony pozwanej jako interwenient uboczny, wnosząc jednocześnie o oddalenie powództwa, zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych oraz o ustanowienie kuratora dla małoletniego P. G. (1), jak i o zawieszenie postępowania do czasu wstąpienia kuratora do sprawy. Uzasadniając swoje stanowisko J. G. (2) wskazał, że był jedną ze stron umów, których uznania za bezskuteczne domaga się powód i nie działał w celu jego pokrzywdzenia, a wszelkie wnioski A. K. są co najmniej przedwczesne, zaś jego wierzycelność nie została jeszcze ustalona, przez co jego powództwo jest bezpodstawne.

W piśmie z 14 kwietnia 2014 roku /k. 446-463 akt/ wobec tego, że nieletni P. G. (1) 11 października 2012 roku stał się osobą pełnoletnią powód dokonał modyfikacji swojego pozwu, wnosząc o: nakazanie pozwanym, tj. T. M., J. G. (1) i P. G. (1), aby zezwolili powodowi na przeprowadzenie egzekucji z nieruchomości zabudowanej położonej w D. przy ul. (...); zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości dwukrotności stawki minimalnej przewidzianej przepisami prawa oraz 17 zł. tytułem opłaty skarbowej oraz w przypadku wydania wyroku uznającego powództwo o zawarcie w wyroku rozstrzygnięcia, że wyrok służy ochronie i dochodzeniu należności wynikających z następujących orzeczeń Sądów: nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z 4 kwietnia 2007 roku wraz z klauzulą wykonalności z 19 listopada 2010 roku w sprawie I Nc 18/07; wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z 8 marca 2010 roku wraz z klauzulą wykonalności z 19 listopada 2010 roku w sprawie I C 119/08; wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 17 października 2010 roku wraz z klauzulą wykonalności z 19 października 2010 roku w sprawie I ACa 857/10.

Na rozprawie w 13 kwietnia 2016 roku /k.815-816 akt/ pełnomocnik powoda zmodyfikował żądanie swojego mandanta, wnosząc o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej stawce minimalnej. Z kolei pełnomocnicy pozwanych, podtrzymując żądanie swoich mandantów, wnieśli o przyznanie kosztów udzielonej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, które nie zostały pokryte w całości lub w części. Interwenient uboczny wniósł o oddalenie powództwa.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze wyrokiem z 27 kwietnia 2016 roku w sprawie I C 224/08

1) uznał za bezskuteczne w stosunku do powoda A. K., któremu przysługuje wobec J. G. (2) i L. G. wierzytelność pieniężna stwierdzona tytułami wykonawczymi w postaci nakazu zapłaty z dnia 4 kwietnia 2007 roku wydanego przez Sąd Okręgowy w Zielonej Górze w sprawie o sygnaturze akt I Nc 18/07, wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 8 marca 2010 roku, w sprawie o sygnaturze akt I C 119/08 i wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 17 listopada 2010 roku, w sprawie o sygnaturze akt I ACa 857/10:

- umowę sprzedaży nieruchomości zabudowanej położonej w D. przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy w Zielonej Górze prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) (...), zawartą w dniu 9 lipca 2003 roku pomiędzy J. G. (2) a T. M. (w Kancelarii Notarialnej A. M. (1) w Z. - akt notarialny Repertorium (...) (...)),

- umowę sprzedaży 1/2 udziału w nieruchomości zabudowanej położonej w D. przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy w Zielonej Górze prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) (...), zawartą w dniu 21 grudnia 2006 roku pomiędzy T. M. a J. G. (1) (w Kancelarii Notarialnej A. M. (1) w Z. - akt notarialny Repertorium (...) (...)),

- umowę darowizny 1/2 udziału w nieruchomości zabudowanej położonej w D. przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy w Zielonej Górze prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) (...), zawartą w dniu 21 grudnia 2006 roku pomiędzy T. M. a małoletnim P. G. (1), reprezentowanym przez przedstawicieli ustawowych J. i L. G. (w Kancelarii Notarialnej A. M. (1) w Z. - akt notarialny Repertorium (...) (...)),

2) przyznał wynagrodzenie radcy prawnemu A. Z. (1) z Kancelarii Radcy Prawnego w Z. w kwocie 2.000 zł. plus stawka podatku VAT za pomoc prawną udzieloną z urzędu T. M.;

3) przyznał wynagrodzenie radcy prawnemu P. G. (2) z Kancelarii Radcy Prawnego w Z. w kwocie 2.500 zł. plus stawka podatku VAT za pomoc prawną udzieloną z urzędu P. G. (1);

4) przyznał wynagrodzenie radcy prawnemu K. P. z Kancelarii Radcy Prawnego w Z. w kwocie 1.500 zł. plus stawka podatku VAT za pomoc prawną udzieloną z urzędu J. G. (1);

5) zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 33.080 zł. tytułem zwrotu kosztów procesu;

6) odstąpił od obciążenia pozwanych pozostałą częścią nieuiszczonych wydatków sądowych.

Sąd ustalił, że J. G. (2) był prezesem Przedsiębiorstwa (...) z.o.o., która współpracowała od wielu lat z firmą (...), będąc jego kluczowym partnerem. W 2002 roku zaobserwowano wyraźne pogorszenie kondycji finansowej kontrahenta powoda, spółka, którą zarządzał J. G. (2) była winna powodowi ok. 600.000 zł. (w roku 2001 była to jeszcze kwota ok. 200.000 zł., z kolei w czerwcu 2003 roku o już ponad 900.000 zł.), a zadłużenie tej firmy wciąż rosło. Wzrastał również okres przeterminowania długu, w 2001 roku wynosił on średnio 50 dni, w roku 2002 zaś 60-70 dni. Wobec tego, że spółka nie dotrzymywała terminów płatności i uzgodnień co do spłat przeterminowanych zadłużeń, powód w roku 2002 i na początku roku 2003 wysyłał do (...) (...) Sp. z o. o. szereg wezwań do zapłaty.

Celem zabezpieczenia spłaty narastającego zadłużenia firmy (...) oraz kontynuacji współpracy między firmami, J. G. (2) zaproponował, że on i jego małżonka własnym majątkiem poręczą za spłatę zadłużenia wobec firmy powoda. Ustalono, że zabezpieczenie to przybierze formę weksla. Tym samym, J. G. (2) i L. G. 14 listopada 2002 roku otrzymali od managera (...) Centrum (...), J. K., formularz wekslowy i podpisali weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową, dającą powodowi prawo do wypełnienia weksla w wypadku gdyby (...). (...) Sp. z o. o. z siedzibą w Z. przy ul. (...), w której J. G. (2) pełnił funkcję Prezesa Zarządu, zalegała z zapłatą za towary nabyte w firmie (...). Dzięki temu dostawy materiałów do firmy (...) nie zostały wstrzymane, a firma (...) na ten czas nie upadła.

W tym czasie firma (...) podpisała również duży kontrakt z (...) Towarzystwem Budownictwa (...). Kontrahent J. G. (2) część inwestycji zamierzał sfinansować środkami pozyskanymi w ramach kredytu, którego pomimo wcześniejszej promesy, finalnie nie otrzymał. (...) popadło w długi wobec (...) (...) Sp. z o. o., opiekujące na ok. 1.600.000 zł., pozbawiając firmę (...) źródła przychodu z nowego zlecenia i powiększając tym samym jej problemy finansowe. J. G. (2) wobec trudności w spłacie należności względem powoda, pracowników i (...) zaciągnął 24 kwietnia 2003 roku pożyczkę w firmie (...) na 60.000 zł.

O powiększających się kłopotach finansowych firmy (...) można było dowiedzieć się z gazet, wiedzieli o nich także sąsiedzi prezesa tej firmy, których wierzyciele firmy nachodzili, poszukując kontaktu z J. G. (2).

Postanowieniem z 30 czerwca 2003 roku w sprawie V GNC 618/03 Sąd Okręgowy w Zielonej Górze Wydział V Gospodarczy orzekł, że Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. obowiązane jest do zapłaty na rzecz A. K. 719.740,53 zł. W okresie wakacyjnym, Spółka (...) złożyła wniosek o upadłość.

Postanowieniem z 6 maja 2005 roku Sąd Rejonowy w Zielonej Górze V Wydział Gospodarczy, w sprawie V U 72/03 zmienił postanowienie Sędziego Komisarza z 26 lipca 2004 roku w sprawie V U 72/03 w przedmiocie zatwierdzenia listy wierzycieli upadłego (...) Sp. z o.o. w Z. w ten sposób, że uznał wierzycelność powoda ujętą na liście wierzycieli pod pozycją (...) uznaną przez Sędziego Komisarza w kwocie 124.462,26 zł., dodatkowo o 536.987,36 zł. tj. łącznie 661.449,62 zł.

Powód, chcąc egzekwować wierzycelność przysługującą mu względem Spółki (...), wypełnił weksel wystawiony przeciwko J. i L. G. na 661.449,62 zł., tj. sumę uznaną za wierzycelność powoda względem firmy (...) w postępowaniu upadłościowym tej firmy.

Wobec tego, że J. i L. G. nie dokonali na rzecz powoda zapłaty kwoty wynikającej z weksla, powód w celu zaspokojenia swojej wierzycelności wystąpił przeciwko J. i L. G. z pozwem w postępowaniu nakazowym. 4 kwietnia 2007 roku Sąd Okręgowy w Zielonej Górze Wydział I Cywilny w sprawie I Nc 18/07 wydał nakaz zapłaty, w którym zasądził na rzecz powoda 661.449,62 zł. Od przedmiotowego nakazu zapłaty J. i L. G. wnieśli zarzuty, po rozpoznaniu których Sąd wydał wyrok utrzymujący w mocy nakaz zapłaty. Dłużnicy powoda zaskarżyli wyrok sądu okręgowego, jednakże Sąd Apelacyjny oddalił ich apelację wyrokiem z 17 października 2010 roku.

Postępowanie zabezpieczające przeciwko J. i L. G. prowadzone było z wniosku powoda przez Komornika Sądowego (dawniej Rewiru III) D. K. z Kancelarii (...) w Z. przy ul. (...). (...), pod sygnaturą KM 1090/07 na podstawie nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy Wydział I Cywilny (Nc 18/07). W informacji skierowanej do powoda 16 czerwca 2008 roku asesor komorniczy M. K. podał, że na dzień wystawienia pisma na konto depozytowe Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z tytułu zajętego wynagrodzenia J. G. (2) trafiło 5.825,60 zł. ponadto nie odnaleziono majątku ruchomego, z którego można skutecznie prowadzić egzekucję.

Do majątku osobistego dłużników powoda należała nieruchomości znajdująca się w D., przy ul. (...). Jednak 9 lipca 2003 roku przed notariuszem A. M. (2), J. G. (2) na mocy aktu notarialnego wpisanego do Repetytorium (...) (...), sprzedał T. M. ww. nieruchomości do której posiadał wyłączne prawo własności. T. M. jest matką bratowej L. G.. Nieruchomość, która została jej sprzedana, składała się z działki oznaczonej numerem (...) o powierzchni 692 m², której Sąd Rejonowy w Zielonej Górze VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...).

Nieruchomość ta zabudowana jest domem mieszkalnym w konstrukcji drewniano - prefabrykowanej o powierzchni użytkowej 103 m² (kubatura 393 m³).

W § 2 umowy sprzedaży nieruchomości zawarto zastrzeżenie, że J. G. (2) przedmiotową nieruchomość w D. sprzedaje T. M. wraz z częściami składowymi oraz z wyposażeniem budynku, w skład którego wchodził: zestaw F. Z. z krzesłami, wieża S., umeblowanie kuchni, zestaw wypoczynkowy ze skóry, ława, biurko, dwa kredensy, telewizor S. (...), zestaw - komputer, monitor, drukarka, zestaw mebli dziecięcych oraz pralka automatyczna. Sprzedaż nieruchomości nastąpiła za cenę 180.000 zł., z tym, że cena ta zawierała w sobie również wartość odsprzedanego wyposażenia 18.000 zł.

W § 3 umowy sprzedaży ww. nieruchomości J. G. (2) pokwitował odbiór części ceny za sprzedaż nieruchomości, tj. 70.000 zł., którą otrzymał od T. M. na mocy umowy przedwstępnej, podpisanej przez strony 19 marca 2003 roku. Jednocześnie w treści umowy zawarto zastrzeżenie, że pozostałą część zapłaty ceny, tj. 110.000 zł. T. M. przekaże J. G. (2) do 19 lipca 2003 roku na konto bankowe przez niego wskazane.

W § 4 umowy uzgodniono, że wydanie nieruchomości nastąpi 9 sierpnia 2003 roku i z dniem tym jednocześnie na T. M. przejdą wszelkie ciężary i korzyści związane z nieruchomością.

Wartość rynkowa nieruchomości będącej przedmiotem wyżej wymienionej transakcji na dzień 9 lipca 2003 roku wynosiła 374.176 zł.

28 sierpnia 2003 roku T. M. jako nowa właścicielka na mocy aktu notarialnego (...) (...) sporządzonego przed notariuszem A. M. (2) – ustanowiła dożywotnią służebność mieszkania na rzecz T. S.. Służebność ta polegać miała na prawie korzystania przez T. S. z jednego największego pokoju na piętrze - 15 m², kuchni łazienki, korytarza, piwnicy i ogródka. T. M., pomimo tego, że była właścicielką nieruchomości, faktycznie nigdy nie zamieszkiwała w kupionym od J. G. (2) domu. T. M. mieszkała bowiem u swojej córki.

21 grudnia 2006 roku, zgodnie z postanowieniami aktu notarialnego zawartego przed notariuszem A. M. (1), wpisanego do Repetytorium A numer (...), T. M. sprzedała J. G. (1), córce J. i L. G., udział 1/2 w należącej do niej nieruchomości w D. przy ul. (...) i w jej częściach składowych za cenę 90.000 zł. Zgodnie zaś z § 4 tegoż aktu notarialnego, T. M. kwitowała odbiór otrzymanych od J. G. (1) 20.000 zł., z tym zastrzeżeniem, że pozostałą kwotę do zapłaty, tj. 70.000 zł. J. G. (1) zapłaci do 30 czerwca 2007 roku, z sumy uzyskanej na ten cel w ramach pożyczki. Pożyczkę w kwocie odpowiadającej zobowiązaniu pozwanej względem T. M., J. G. (1) zaciągnęła jako udziałowiec firmy (...) (...) Sp. z o.o., co zostało zgłoszone także Urzędowi Skarbowemu ze względów podatkowych. Brak jest jednak dowodu na okoliczność rzeczywistego wypłacenia tej sumy pożyczkobiorcy, jak i przekazania ww. kwoty przez pozwaną G. na rzecz T. M., celem uiszczenia ceny za zakup domu. Jako udziałowiec firmy (...) (...) Sp.z.o.o., J. G. (1) w roku 2006 nie pracowała, jak i nie uzyskała dochodu z dywidend wypłacanych jako zysk firmy w roku 2005.

Jednocześnie w § 6 ww. umowy sprzedaży i darowizny wpisanej do Repetytorium (...) (...), zapisano, że T. M. darowała małoletniemu P. G. (1), synowi J. i L. G. udział 1/2 ww. nieruchomości i jej częściach składowych, zaś J. i L. G. w imieniu małoletniego syna darowiznę przyjęli.

Przedmiot umowy sprzedaży i darowizny miał zostać wydany nowym właścicielom w dacie podpisania umowy przed notariuszem. Nadto, zgodnie z § 2 stronom umowy okazano oświadczenie T. S. zawierające zgodę na wykreślenie służebności osobistej mieszkania.

Wartość rynkowa nieruchomości będącej przedmiotem wyżej wymienionej transakcji na dzień 21 grudnia 2006 roku wynosiła 470.0567 zł.

Na etapie postępowania powód oraz dłużnicy zobowiązani względem niego z weksła, próbowali dojść do porozumienia, w związku z czym niniejsze postępowanie kilkakrotnie było zawieszane, ponieważ A. K. zawierał z J. i L. G. ugodę w sprawie spłaty zadłużenia. 30 września 2011 roku została zawarta ugoda, w której J. i L. G. poświadczyli sumę swoich zobowiązań względem powoda, opiewającą na 1.118.472,34 zł. oraz sposób spłaty długu. 21 stycznia 2013

roku została zawarta pomiędzy dłużnikami i powodem druga ugoda, w której dłużnicy poświadczyli saldo swoich zobowiązań w wysokości 816.337,34 zł. oraz potwierdzili także sposób zarachowania wszystkich spłat dokonanych do dnia podpisania drugiego dokumentu.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Na wstępie rozważań Sąd Okręgowy zaznaczył, że dłużnik odpowiada wobec wierzyciela takim majątkiem, jaki ma w chwili żądania zaspokojenia (wszczęcia egzekucji). Sam fakt zaciągnięcia zobowiązania nie ogranicza dłużnika w rozporządzeniu poszczególnymi składnikami majątku, czy zaciąganiu nowych zobowiązań. Dlatego w majątku dłużnika pomiędzy powstaniem zobowiązania a jego realizacją mogą powstać zmiany niekorzystne dla wierzyciela. Co do zasady ryzyko tych zmian ponosi wierzyciel (zob. W. Popiołek (w:) Kodeks cywilny. Komentarz, pod red. K. Pietrzykowskiego, t. II, Warszawa 2009, s. 204 i cyt. tam autorzy). Istotny wyjątek od tej reguły stanowi jednak instytucja skargi pauliańskiej, unormowana w art. 527 i n. k.c., dot. sytuacji, gdy zmiany w majątku dłużnika są wynikiem jego świadomego działania na niekorzyść wierzycieli. W takiej bowiem sytuacji wierzyciel może żądać uznania za bezskutecznej czynności dokonanej przez dłużnika z jego pokrzywdzeniem.

Przesłankami skargi pauliańskiej zgodnie z art. 527 k.c. są 1) dokonanie przez dłużnika z osobą trzecią czynności prawnej, na skutek której osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową oraz doszło do pokrzywdzenia wierzycieli, 2) działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, 3) wiedza lub możliwość (przy zachowaniu należytej staranności) dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią. Wskazane powyżej przesłanki spełnione być muszą łącznie, by móc skorzystać z roszczenia przewidzianego w tym przepisie uznania czynności za bezskuteczną, a ciężar ich udowodnienia co do zasady - zgodnie z regułą dowodową wyrażoną w art. 6 k.c. - obciąża wierzyciela, który jest uprawniony do zaskarżenia czynności prawnej dłużnika, jednak wierzyciel może skorzystać z domniemań prawnych przewidzianych w art. 527 § 3 k.c. i art. 528 k.c.

Sąd podkreślił ponadto, że przedmiotem ochrony z art. 527 k.c. jest istniejąca w chwili wytoczenia powództwa wierzytelność pieniężna względem dłużnika, która jest realna i skonkretyzowana, a nie hipotetyczna.

Przepis art. 527 § 2 k.c. jak wskazał Sąd, ten wiąże pokrzywdzenie wierzycieli z rzeczywistą niewypłacalnością dłużnika na skutek dokonania przez niego czynności prawnej lub z jego niewypłacalnością – na skutek czynności prawnej – w wyższym stopniu niż był przed jej dokonaniem. Pokrzywdzenie powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność lub utrudnienie albo opóźnienie zaspokojenia wierzyciela. Nie powoduje pokrzywdzenia wierzyciela czynność prawna dłużnika zmniejszająca jego majątek, jeżeli dłużnik za swoje świadczenie otrzymał ekwiwalent, który nadal znajduje się w jego majątku lub posłużył mu do zaspokojenia wierzycieli (wyrok SN z 7 grudnia 1999 roku w sprawie I CKN 287/98). Dłużnik jest niewypłacalny, gdy cały jego majątek nie wystarcza na pokrycie długów. „Niewypłacalność w wyższym stopniu” oznacza, że w zasadzie każde istotne, bez względu na jego rozmiar, powiększenie niewypłacalności stanowi pokrzywdzenie wierzycieli; niewypłacalność nie musi ulec powiększeniu o całą wartość przedmiotu czynności prawnej dokonanej przez dłużnika. Dłużnik staje się niewypłacalny w wyższym stopniu i wtedy, gdy zaspokojenie można uzyskać z dodatkowym znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka. Inaczej stan niewypłacalności dłużnika w stopniu wyższym obejmuje utrudnienie i opóźnienie zaspokojenia (wyrok SN z 8 kwietnia 1998r., III CKN 450/97, OSNC 1998, nr 11, poz. 184).

Sąd Okręgowy na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, nie miał wątpliwości, że J. i L. G. byli dłużnikami powoda z tytułu zobowiązania wekslowego. Wierzytelność powoda z tytułu weksla została ustalona nakazem zapłaty Sądu Okręgowego w Zielonej Górze Wydział I Cywilny z 4 kwietnia 2007 roku w sprawie INc 18/07, utrzymanym w mocy wyrokiem z 19 marca 2010 roku w sprawie I C 119/08, i finalnie potwierdzona przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu 17 października 2010 roku w sprawie I ACa 857/10. Weksel, który podpisali J. i L. G. miał z kolei zostać wypełniony, gdyby spółka dłużników zalegała z zapłatą za towary nabyte w firmie (...). Nie ulegało wątpliwości, że spółka (...) od 2002 roku znajdowała się w bardzo trudnej sytuacji finansowej, a w szczególności zalegała z płatnościami wobec powoda na kwotę kilkuset tysięcy złotych, co potwierdziły wezwania do zapłaty kierowane do firmy (...), dokumenty z ksiąg handlowych powoda, a nawet sam J. G. (2). Nadto powód już wcześniej próbował dochodzić zaspokojenia

swojej wierzytelności względem dłużników, dzięki czemu uzyskał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanym przez Sąd Okręgowy Wydział V Gospodarczy 30 czerwca 2003 roku na kwotę 719.740,53 zł., jednak finalnie cofnął wówczas swój pozew. W sierpniu 2003 roku ogłoszono z kolei upadłość (...). (...) Sp. z o.o. Postępowanie egzekucyjne względem dłużników okazało się zaś niemożliwe do przeprowadzenia, z racji braku majątku, z którego powód mógł się zaspokoić. Tym samym, na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego Sąd doszedł do przekonania, że dłużnicy strony powodowej nie dokonali spłaty swego zobowiązania, jak również, że toczące się wobec nich postępowanie egzekucyjne zmierzające do wyegzekwowania długu, stało się bezskuteczne z uwagi na brak majątku, z którego wierzyciel mógłby zaspokoić się w sposób przymusowy.

Wobec powyższego Sądu I instancji uznał, że J. G. (2) wyzbywając się jedyne wartościowego składnika majątkowego w postaci nieruchomości położonej w D. przy ul. (...), na rzecz T. M., spowodował, że zarówno on, jak i jego małżonka stali się niewypłacalni albo przynajmniej niewypłacalni w wyższym stopniu, niż przed dokonaniem czynności, a zatem należy uznać, że działali z pokrzywdzeniem wierzyciela, tj. A. K..

Sąd Okręgowy podkreślił, że problemy finansowe małżonków miały charakter rzeczywisty, istniały realnie, co tym bardziej uwypukla okoliczność, że już w sierpniu 2003 roku ogłoszono upadłość Spółki (...), za której zobowiązania względem firmy powoda, przecież małżonkowie poręczyli całym swoim majątkiem. Bezspornym okazało się w toku procesu, że stan majątkowy dłużników, w dacie, w której prowadzona była egzekucja, nie pozwalał na zaspokojenie wierzyciela powoda.

Zdaniem Sądu, biorąc pod uwagę wyżej przywołane i omówione okoliczności, należało uznać, że sprzedaż przez J. G. (2) nieruchomości w D. stanowiła dokonanie czynności prawnej przez dłużnika z osobą trzecią, na skutek której osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową oraz, że doszło do pokrzywdzenia A. K.. Pokrzywdzenie powoda jest zaś zdaniem Sądu obiektywne i oczywiste, ponieważ dłużnik J. G. (2), jak i dłużniczka L. G. mimo świadomości ciężących na nich zobowiązań względem powoda, których obowiązek uiszczenia powstał jeszcze przed podpisaniem umów będących przedmiotem skargi (na 9 dni przed sprzedażą nieruchomości dłużni firmy (...) opiewały na kwotę ponad 900.000 zł., a ponad 800.000 zł. było już wymagalne), nie podjęli działań w celu dobrowolnego zaspokojenia wierzyciela i spłaty ciężącego na nich długu, zabezpieczonego wekslem. Sąd I instancji uwzględnił również fakt, że oboje dłużnicy prowadzili działalność gospodarczą, a więc zarówno J., jak i L. G. byli doświadczonymi uczestnikami obrotu gospodarczego, przez co musieli mieć świadomość szkodliwości swoich działań wobec wierzyciela.

Sąd uznał, że kiedy wierzyciel podjął czynności zmierzające do przymusowego wyegzekwowania od dłużników zobowiązań finansowych, małżonkowie świadomie wyzbyli się posiadanego majątku, by uniknąć komorniczego zajęcia nieruchomości, co do zasady niemożliwego do przeprowadzenia, gdy ta staje się własnością innej osoby. Takie zachowanie dłużników jednoznacznie wskazuje na ich świadomość, że w wyniku umowy sprzedaży należącej do niej nieruchomości, znacząco utrudnią wierzycielowi możliwość zaspokojenia wierzytelności przysługującej mu względem dłużników, gdyż podjęcie czynności egzekucyjnych w stosunku do nieruchomości wymagać będzie od wierzyciela dodatkowego oraz znacznego nakładu kosztów i czasu.

W dalszej kolejności Sąd za niewątpliwie uznał, że pozwana T. M. będąca matką bratowej i przyjaciółką matki dłużniczki L. G., po pierwsze posiada legitymację bierną do występowania w procesie, pomimo późniejszej sprzedaży i darowania udziałów w nieruchomości, jak i to, że równocześnie T. M. może być uznana za osobę pozostającą w bliskim stosunku z dłużnikami, w rozumieniu art. 527 § 3 k.c.

Sąd zaznaczył nadto, że Sąd Najwyższy w uchwale z 24 lutego 2011 roku w sprawie III CZP 132/10 przesądził ostatecznie istnienie legitymacji biernej osoby trzeciej także po rozporządzeniu przez nią uzyskaną korzyścią na rzecz innej osoby. Bez znaczenia, w ocenie Sądu, dla przyjęcia legitymacji biernej osoby trzeciej pozostaje okoliczność, że doszło do rozporządzenia korzyścią majątkową przez tę osobę przed wszczęciem procesu, chodzi tu bowiem o ocenę uprawnień i obowiązków w sferze materialnoprawnej. T. M. należało uznać zatem za prawidłowo wskazaną pozwaną w niniejszej sprawie, a nadto, w ocenie Sądu również za osobę bliską, na rzecz której dłużnicy dokonali sprzedaży nieruchomości. Przy czym, jak zaznaczył Sąd powołując przykłady z orzecznictwa, pojęcie „bliskich stosunków”

rozumiane jest szeroko. Nadto, określenie, czy stosunek łączący daną osobę z dłużnikiem może być uznany za bliski, jest z natury rzeczy ocenny i wymaga indywidualizacji w ramach okoliczności faktycznych każdej sprawy.

W ocenie Sądu, pozwanym nie udało się przeprowadzić dowodu jakoby osoba trzecia mimo bliskiej relacji z dłużnikiem lub stałych stosunków gospodarczych nie wiedziała o zamiarze dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli i nawet przy dołożeniu należytej staranności nie mogła się o tym dowiedzieć. Tym samym znalazło zastosowanie domniemanie, że pozwana T. M. jako osoba bliska wiedziała, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Następnie Sąd odniósł się do podnoszonych przez pozwaną zarzutów dotyczących legalności przeprowadzenia transakcji umowy sprzedaży oraz wpłaty na konto J. G. (2) pozostałej kwoty tytułem uiszczenia ceny za nieruchomości, przez co w ocenie T. M. nie uzyskała ona żadnej korzyści z transakcji. Sąd wskazał, że podpisanie umowy rzeczywiście zostało przeprowadzone w kancelarii notarialnej, co jednak pozostaje bez istotnego wpływu na treść rozstrzygnięcia, ze względu na to, że notariusz nie ma obowiązku przy sporządzaniu aktu notarialnego badać stanu zadłużenia sprzedających, które stanowi kluczową okoliczność dla oceny zasadności roszczeń powoda. Z kolei odnośnie ważkiego dla konstrukcji skargi pauliańskiej elementu korzyści, należy wskazać, że osoba trzecia uzyskuje „korzyść majątkową” w rozumieniu art. 527 k.c. także wtedy, gdy płaci za rzecz nabytą od dłużnika cenę odpowiadającą wartości rynkowej tej rzeczy. W art. 527 k.c. nie chodzi o korzyść majątkową w sensie potocznym, utożsamianą np. z nabyciem rzeczy za cenę niższą od wartości tej rzeczy – w takim przypadku za „korzyść” uważa się różnicę między wartością rynkową rzeczy a zapłaconą ceną. Korzyścią majątkową w rozumieniu art. 527 k.c. jest nabycie przez osobę trzecią prawa majątkowego, przedstawiającego pewną wartość, przy czym drugorzędne znaczenie ma cena nabycia (wyrok SA w Gdańsku z d 28 października 1999 roku w sprawie I ACa 638/9). Ustalenia faktyczne dokonane w sprawie uzasadniają zatem stanowisko, że kwestionowana umowa sprzedaży, zawarta z T. M., mimo że była odpłatna, spowodowała niewypłacalność dłużników w wyższym stopniu niż byli oni przed dokonaniem zaskarżonych czynności prawnych, a tym samym, że była to czynność prawna dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli. Na marginesie Sąd zwrócił uwagę na uzasadnione wątpliwości co do sfinalizowania tej transakcji, a więc przekazanie przez T. M. na rzecz J. G. (2) brakującej ceny nieruchomości, tj. 110.000 zł. do 19 lipca 2003 roku. Za pokrętne, Sąd uznał też uzasadnienie dalszych rozporządzeń T. M., która sprzedała 1/2 udziału w nieruchomości J. G. (1) a darowała 1/2 udziału P. G. (1), ponieważ chciała spłacić pożyczkę zaciągniętą u T. S.. Podkreślenia wymaga fakt, że T. M. nigdy nie zamieszkała przy ul. (...), a przebywała u swojej córki, która użyczyła jej część swojej nieruchomości. Nie zostało na etapie postępowania udowodnione jednak, że przyjaciółki rzeczywiście zawarły umowę pożyczki oraz że T. S. (1) w ogóle taką kwotą dysponowała. Nie znalazła odzwierciedlenia w materiale dowodowym także okoliczność, jaką kwotę pożyczzyła T. S. (1), co jest istotne z punktu widzenia twierdzeń J. G. (2), że rozporządzenia dokonane przez T. M. na rzecz dzieci dłużników miały stanowić rozliczenie pożyczki z T. S. (2). Z doświadczenia Sądu wynika bowiem, że rozporządzenia nieruchomością wartą 180.000 zł. nie mogą stanowić ekwiwalentu dla pokrycia kosztów remontu wyłącznie części nieruchomości i to zajmowanej jeszcze na zasadzie umowy użyczenia, co rzekomo miałyby uzasadniać postępowanie T. M..

Za bezpodstawne Sąd I instancji uznał podnoszone przez pozwaną T. M. twierdzenie o konieczności zastosowania przepisu art. 530 k.c. Sąd stwierdził, że A. K. nie można było uznać w wyżej ustalonym stanie faktycznym za wierzyciela przyszłego. Wierzytelność przyszła w rozumieniu art. 530 k.c. to wierzytelność jeszcze nieistniejąca w chwili dokonywania przez dłużnika niełojalnej czynności prawnej.

Przechodząc do omówienia pozostałych rozporządzeń Sąd Okręgowy wskazał, że podstawę prawną w tym zakresie stanowi art. 531 § 2 k.c. w zw. z art. 527 § 3 k.c. i w zw. z art. 528 k.c., przy czym, ostatni z wymienionych przepisów wyłącza przesłankę złej wiary po stronie osoby trzeciej lub niedochowania należytej staranności w tych wypadkach, gdy skutek zaskarżonej czynności osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie. W takiej sytuacji wierzyciel może żądać ochrony także wtedy, gdy osoba trzecia nie wiedziała i nie mogła przy zachowaniu należytej staranności dowiedzieć się o tym, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli i jest zwolniony od obowiązku wykazania, że osoba trzecia wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć o tym, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

W ocenie Sądu I instancji, przeciwko pozwanej J. G. (1) przemawia domniemanie z art. 527 § 3 k.c. Zaskarżenie czynności dokonanej wobec osób bliskich, powoduje odwrócenie ciężaru dowodowego. Wierzyciel w tym wypadku obowiązany jest tylko do wykazania stosunku bliskości, a rzeczą osoby trzeciej jest wykazanie w drodze przeciwdowodu, że nie miał wiedzy o działaniu dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Sąd uznał, że pozwana J. G. (1) musiała wiedzieć o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną, bowiem J. G. (1) jest córką dłużników powoda, cały czas z nimi mieszkała, a w momencie sprzedaży domu miała lat 16, w momencie zaś, gdy zdecydowała się go odkupić od pozwanej T. M., była już osobą dorosłą. Nie była więc małym, nieświadomym tego, co się dzieje dzieckiem, gdy jej rodzice popadli w finansowe tarapaty, o zadłużeniu firmy ojca mówiono bowiem powszechnie, pisały o tym lokalne gazety, nadto wierzyciele firmy (...) poszukiwali dłużnika w jego domu, nie mogło ująć uwadze J. G. (1), że rodzice mają problemy finansowe. Tym bardziej, że rodzina zmuszona była do wyprowadzki z rodzinnego domu, a rodzice potem sprzedawali samochody. Wobec tego została spełniona przesłanka uznania kolejnej umowy za bezskuteczną, wobec powoda, tj. umowy sprzedaży z 21 grudnia 2006 roku, zawartej przed notariuszem A. M. (1) i wpisanej do Repetytorium A numer (...). Na marginesie Sąd zauważył, że w roku 2006, kiedy J. G. (1) dokonywała zakupu 1/2 domu była ona osobą mającą lat 19 i nie ma dowodów, że miała ona środki pieniężne na spłatę pozostałej ceny 1/2 domu, tj. 70.000 dla sprzedającej T. M.. Nie przedłożono żadnego dokumentu uzasadniającego twierdzenie, że doszło do przekazania tej sumy na rzecz T. M., nie jest też prawdą, że kwota ta została pokryta z uzyskanych przez J. G. (1) dywidend za zysk firmy (...), w której była udziałowcem.

Odnosnie zaś rozporządzenia dokonanego na rzecz P. G. (1), Sąd zaznaczył, że pozwany nabył 1/2 udziału w nieruchomości na mocy umowy darowizny, która stanowi umowę nieodpłatną. W takim przypadku, na mocy art. 528 k.c., że wierzyciel może żądać uznania czynności prawnej za bezskuteczną nawet w sytuacji, gdy osoba ta nie wiedziała, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, czy też wręcz przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się o tym dowiedzieć. W takiej sytuacji charakter bezpłatności dokonanej czynności prawnej powoduje, że żadne inne dodatkowe przesłanki, oprócz świadomości pokrzywdzenia wierzyciela przez dłużnika pierwotnego nie są konieczne, aby czynność taką można było uznać, w stosunku do niego, za bezskuteczną. W tej sytuacji pozwany nie może skutecznie powołać się zatem nie tylko na brak wiedzy o działaniu dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela przy zawieraniu umowy darowizny, ale również na okoliczność zachowania przez siebie należytej staranności, która nie pozwoliła mu na uzyskanie takiej wiedzy.

Biorąc pod uwagę powyższe, żądanie powoda należało uznać w całości za zasadne.

Podstawą prawną dla ustalenia wysokości wynagrodzenia, ustanowionych przez Sąd, pełnomocników procesowych pozwanych były przepisy rozporządzenia z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (obowiązujące w dacie wyrokowania - § 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych) - § 2 ust. 1, §15 pkt 1 i § 16.

Sąd przyznał radcy prawnemu A. Z. (2) z Kancelarii Radcy Prawnego w Z. wynagrodzenie w kwocie 1.500 zł. plus stawka podatku VAT za pomoc prawną udzieloną z urzędu T. M., radcy prawnemu P. G. (2) z Kancelarii Radcy Prawnego w Z. wynagrodzenie w kwocie 2.000 zł. plus stawka podatku VAT za pomoc prawną udzieloną z urzędu P. G. (1), radcy prawnemu K. P. z Kancelarii Radcy Prawnego w Z. wynagrodzenie w kwocie 1.000 zł. plus stawka podatku VAT za pomoc prawną udzieloną z urzędu J. G. (1).

Radca prawna A. Z. (2) sporządziła w sprawie jedno pismo i była obecna na jednym terminie rozprawy 13 kwietnia 2016 roku. Radca prawny P. G. (2) sporządziła w sprawie dwa pisma procesowe. Pełnomocnik radca prawny K. P. nie przedstawił żadnego pisemnego stanowiska w sprawie. W tej sytuacji - mając na uwadze, że ustanowieni z urzędu pełnomocnicy brali udział w końcowym etapie procesu - ich nakład pracy i wkład w przyczynienie się do wyjaśnienia sprawy był nieznaczny, wskazane kwoty w pełni przystają do zaangażowania pełnomocników i wykonanej pracy. Sąd zróżnicował wysokość wynagrodzeń mając na uwadze, iż pełnomocnicy ustanowieni zostali w różnym czasie i uczestniczyli w różnej ilości terminów rozpraw.

Na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd odstąpił od obciążenia pozwanych pozostałą częścią nieuiszczonych kosztów sądowych (wydatkami na biegłych sądowych) mając na uwadze ciężką sytuację rodzinną i majątkową pozwanych, która także była podstawą do przyznania im zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocników.

W kwestii zasądzenia od pozwanych solidarnie na rzecz powoda poniesionych przez niego kosztów procesu, Sąd wypowiedział się obszernie w postanowieniu z 10 maja 2016 roku.

Apelacje od wyroku złożyli pozwani oraz interwenient uboczny.

Pozwany P. G. (1) zaskarżył wyrok w części, w zakresie punktu 1 i 5 wyroku, tj.

Na podstawie art. 368 § 1 pkt 2 k.p.c. zaskarżonemu wyrokowi zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj.:

a) art. 299 k.p.c. w zw. z art. 302 § 1 i art. 263 k.p.c. w zw. z art. 304 k.p.c. poprzez pominięcie, z uwagi na przeszkody natury faktycznej, dowodu z przesłuchania pozwanej T. M., mimo że w sprawie pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla sprawy;

b) art. 217 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 263 i 242 k.p.c. poprzez pominięcie, mimo, że świadek jest zaznajomiony ze sprawą i posiada istotną dla sprawy wiedzę, dowodu z zeznań T. S. ze względu na przeszkody o nieokreślonym czasie trwania,

c) art. 217 § 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków dowodowych ponad wnioski określone w pkt 2 postanowienia z 13 kwietnia 2016 roku a zgłaszane przez pozwanych

d) art. 233 § 1 k.p.c. polegające na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów i dokonaniu tej oceny w sposób dowolny, co doprowadziło do sprzeczności ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału i przyjęcie, iż:

-w dniu dokonywania sprzedaży nieruchomości przez J. G. (2) na rzecz T. M. był on już dłużnikiem powoda z tytułu zobowiązania wekslowego a także działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli

, podczas gdy wezwania do zapłaty, powództwo, jak i nakaz zapłaty w sprawie V GNC 618/03 z 30 czerwca 2003 roku skierowane były przeciwko P.W. (...) Sp. z o. o. ,

-doszło do pokrzywdzenia powoda, gdyż postępowanie egzekucyjne względem J. i L. G. okazało się niemożliwe do przeprowadzenia z racji braku majątku, podczas gdy z informacji asesora M. K. z 16 czerwca 2008 roku wydanej w sprawie Km 1090/07 wynika jedynie, iż postępowanie dotyczyło wykonania zabezpieczenia, nie zaś egzekucji,

-J. G. (2) wyzbył się jedyne wartościowego składnika majątku, mimo iż z informacji asesora M. K. z 16 czerwca 2008 roku wydanej w sprawie Km 1090/07 wynika, iż poszukiwano wyłącznie majątku ruchomego obowiązanym,

-z zeznań świadka L. G. wynika, że T. M. pozostawała w bliskim stosunku z J. i L. G. oraz że знаła ona ich sytuację majątkową, -T. M. wiedziała o sytuacji J. i L. G. skoro ich problemy finansowe były dość dobrze znane i komentowane w prasie lokalnej, podczas gdy z zeznań świadków i powoda wynika, że opisywana była sytuacja finansowa (...) (...) Sp. z o. o.,

-T. M. nigdy nie zamieszkała w spornej nieruchomości,,

-J. G. (1) wiedziała o wszystkich okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczne,

-J. G. (1) nie sfinalizowała transakcji zakupu, gdyż dywidenda z zysku Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o. o. za 2005 rok nie została wypłacona, mimo że została jej udzielona w 2007 r. pożyczka od tej firmy w wysokości 70 000,00 zł, którą J. G. (1) przeznaczyła na spłatę pozostałej ceny zakupu,

-działanie J. G. (2) było zaplanowanym i nastawionym na pokrzywdzenie powoda,

-wartość spornej nieruchomości na dzień 9 lipca 2003 roku wynosiła 374 176,00 zł., zaś na dzień 21 grudnia 470 057,00 zł., ustalona w opinii biegłej S. M.,

e) ustalenie stanu faktycznego w oparciu o dokumenty niedopuszczone w poczet materiału dowodowego, w szczególności poprzez przyjęcie, iż toczące się wobec J. i L. G. postępowanie egzekucyjne jest bezskuteczne z uwagi na brak majątku, z którego wierzyciel mógłby zaspokoić się w sposób przymusowy, podczas gdy dowód z kart akt jakiegokolwiek postępowania egzekucyjnego nie został dopuszczony,

f) art. 321 § 1 k.p.c. poprzez orzeczenie ponad żądanie wyrażone pozwem i uznanie w pkt 1 wyroku, iż A. K. przysługuje wobec J. G. (2) i L. G. wierzytelność pieniężna stwierdzona wymienionymi w tym punkcie tytułami wykonawczymi, podczas gdy na skutek dokonanej modyfikacji pozwu pismem z dnia 14 kwietnia 2014 roku, wniesionym do Sądu 22 kwietnia 2014 roku, powód zażądał ostatecznie w pkt IV wyłącznie „[...] zawarcia w wyroku rozstrzygnięcia, iż wyrok służy ochronie i dochodzeniu należności wynikających z następujących orzeczeń Sądów:

g) art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niedostateczne wyjaśnienie w treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku przyczyn dla których odmówiono wiarygodności i mocy dowodowej zeznań świadków J. i L. G.,

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

a) art. 527 § 1, § 2 i § 3 k.c. i art. 531 § 2 w zw. z art. 6 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na:

-orzekaniu w oparciu o te przepisy, podczas gdy 9 lipca 2003 roku powód nie był wierzycielem J. G. (2), albowiem była nim P.W. (...) Sp. z o.o

-uznaniu, że doszło do pokrzywdzenia powoda, podczas gdy powód nie udowodnił aby stan pokrzywdzenia istniał tak w dniu wniesienia pozwu, jak też w dniu wyrokowania, -przyjęciu, iż działanie J. G. (2) było działaniem świadomym, zaplanowanym, nastawionym na pokrzywdzenie powoda, przez uniemożliwienie mu egzekucji długu,

-przyjęciu, iż T. M. pozostawała w stosunku bliskości wobec J. G. (2),

-nieokreślenie w sentencji wydanego wyroku konkretnej wierzytelności, wraz z podaniem jej wysokości,

b) art. 530 k.c. poprzez jego niezastosowanie i nieprzyjęcie, że w sprawie mieliśmy do czynienia z wierzytelnością przyszłą, podczas gdy wypełnienie weksla przez powoda nastąpiło w roku 2007 r. a zaskarżone czynności miały miejsce kolejno w roku 2003 i 2006,

c) art. 534 k.c. poprzez nieuwzględnienie prekluzji z niego wynikającej i uznanie powództwa, mimo że upłynęło 5 lat od dokonania 9 lipca 2003 roku i 21 grudnia 2006 roku, spornych czynności prawnych, przy uwzględnieniu iż modyfikacji pozwu dokonano dopiero z dniem 14 kwietnia 2014 roku, a zatem już po upływie 5 letniego terminu, o którym mowa w naruszonym przepisie.

Apelujący P. G. (1) wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części i oddalenie powództwa powoda w całości, zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego, wg norm przepisanych, ewentualnie o przyznanie pełnomocnikowi pozwanego P. G. (1) od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej za obie instancje, wg norm przepisanych.

Pozwana T. M. zaskarżyła wyrok w części, w zakresie punktu 1 i 5, podnosząc zarzuty tożsame z zarzutami zawartymi w apelacji P. G. (1) i wniosła zmianę wyroku w zaskarżonej części i oddalenie powództwa powoda w całości, zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego, wg norm przepisanych, ewentualnie o przyznanie pełnomocnikowi pozwanej T. M. od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej za obie instancje, wg norm przepisanych.

Pozwana J. G. (1) zaskarżyła wyrok w części, tj. w zakresie punktu 1, 4 i 5, podnosząc zarzuty tożsame z zarzutami sformułowanymi w apelacji pozwanego P. G. (1) w punktach: 1 a, d, e, f, g oraz 2 a i b.

Apelująca wniosła o zmianę wyroku w zaskarżonej części i oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powoda na jej rzecz 2 kosztów procesu wg norm przepisanych za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego, ewentualnie o przyznanie pełnomocnikowi pozwanej od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej za obie instancje, wg norm przepisanych.

Ponadto zaskarżając postanowienie ujęte w punkcie 4 wyroku zarzuciła naruszenie:

- § 2 ust. 1 i § 15 pkt 1) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych poprzez ich błędną wykładnię i w związku z tym niewłaściwe zastosowanie,

- § 6 pkt. 7) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych poprzez jego niezastosowanie, a w konsekwencji błędne uznanie, iż Sąd może obniżyć należne pełnomocnikowi ustanowionemu z urzędu wynagrodzenie poniżej określonych stawek minimalnych.

Pozwana J. G. (1) wniosła o zmianę tego punktu i przyznanie radcy prawnemu K. P. od Skarbu Państwa wynagrodzenia według norm prawem przepisanych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu które nie zostały opłacone ani w całości, ani w części.

Interwient uboczny J. G. (2) zaskarżył wyrok w części, tj. w zakresie punktu 1 i 5, podnosząc zarzuty tożsame z zarzutami sformułowanymi w apelacji pozwanego P. G. (1) w punktach: 1 a, b, c d i e oraz 2 a i b.

Apelujący wniosł o zmianę wyroku w zaskarżonej części i oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu za obie instancje wg norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Zielonej Górze do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach procesu w postępowaniu apelacyjnym.

Postanowieniem z 12 maja 2016 roku Sąd Okręgowy w Zielonej Górze uchylił pkt 5 wyroku z 12 kwietnia 2016 roku (pkt1) oraz zasądził solidarnie od pozwanych T. M., J. G. (1) i P. G. (1) na rzecz powoda A. K. 50.497 zł. tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 2).

Postanowienie to zażaleniami zaskarżyli w całości pozwany P. G. (1) oraz pozwana T. M..

Pozwany P. G. (1) zarzucił naruszenie przepisów tj. art. 395 § 2 k.p.c. poprzez jego zastosowanie i błędne przyjęcie, iż zażalenie powoda z 28 kwietnia 2016 roku jest oczywiście uzasadnione, a w konsekwencji oparcie wydanego rozstrzygnięcia o rzeczony przepis oraz art. 98 § 1 kpc w zw. z §2 ust. 1 i 2 w zw. z §6 pkt 7) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu w zw. z §21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych

poprzez ich błędną wykładnię i w związku z tym zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwoty w łącznej wysokości 50 497,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Pozwany wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i oddalenie zażalenia powoda z 28 kwietnia 2016 roku oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego P. G. (1) kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych, ewentualnie o przyznanie pełnomocnikowi pozwanego P. G. (1) od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej w postępowaniu zażaleniowym wg norm przepisanych, albowiem koszty te nie zostały opłacone tak w całości, jak i w części.

Z ostrożności procesowej, na wypadek nieuwzględnienia zażalenia pozwany wniósł o nieobciążanie pozwanego P. G. (1), w oparciu o art. 102 k.p.c., kosztami procesu w postępowaniu zażaleniowym, w tym kosztami zastępstwa procesowego postępowaniu zażaleniowym.

Pozwana T. M. zarzuciła naruszenie:

1) art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 zd. 1 k.p.c. poprzez zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda tytułem zwrotu kosztów procesu 3.000 zł. stanowiącej zwrot zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego, w sytuacji w której powód nie zaskarżył zażaleniem pkt 6 wyroku, podczas gdy wynagrodzenie biegłego stanowi wydatek, zaś w pkt 6 wyroku Sąd odstąpił od obciążenia pozwanych pozostałą częścią nieuiszczonych wydatków sądowych, tj. wydatkami na biegłych sądowych;

2) art. 395 § 2 k.p.c. poprzez jego zastosowanie i błędne przyjęcie, iż zażalenie powoda z 28 kwietnia 2016 roku jest oczywiście uzasadnione, a w konsekwencji oparcie wydanego rozstrzygnięcia o rzeczony przepis;

3) art. 102 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i obciążenie w całości kosztami procesu, tj. 50.497 zł. pozwanych, w sytuacji uprzedniego zastosowania przez Sąd I instancji art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (pkt 6 wyroku z dnia 27.04.2016 roku), a zatem uznając, że zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek w rozumieniu art. 102 kpc oraz art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych;

4) art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z §2 ust. 1 i 2 w zw. z §6 pkt 7) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490 oraz z 2015 r. poz. 617 i 1078) w zw. z §21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804) poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że nakład pracy pełnomocnika powoda uzasadniał zasądzenie wynagrodzenia w wysokości dwukrotności wynagrodzenia minimalnego, a w konsekwencji zasądzenie solidarnie od pozwanych 14.417 zł. tytułem kosztów zastępstwa procesowego, podczas gdy w przedmiotowej sprawie nie ma podstaw do przyjęcia, że wkład pracy pełnomocnika powoda był ponad przeciętny, co mogłoby uzasadniać przyznanie wynagrodzenia w stawce wyższej niż minimalna.

Wobec powyższego wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i oddalenie zażalenia powoda z 28 kwietnia 2016 roku oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej T. M. kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych, ewentualnie o przyznanie pełnomocnikowi pozwanej T. M. od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej w postępowaniu zażaleniowym wg norm przepisanych, albowiem koszty te nie zostały opłacone tak w całości, jak i w części.

Postanowieniem z 8 czerwca 2016 roku Sąd Okręgowy w Zielonej Górze uzupełnił postanowienie z 12 maja 2016 roku, w ten sposób, że zasądził solidarnie od pozwanych T. M., J. G. (1) i P. G. (1) na rzecz powoda A. K. 175 zł. tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

Postanowienie to zażaleniami zaskarżyli w całości pozwany P. G. (1) oraz pozwana T. M..

Pozwana T. M. zarzuciła naruszenie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i obciążenie pozwanych kosztami postępowania zażaleniowego, w sytuacji uprzedniego zastosowania przez Sąd I instancji art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (pkt 6 wyroku z dnia 27.04.2016 roku), a zatem uznając, że zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek w rozumieniu zarówno art. 102 kpc jak i art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia w całości poprzez nieobciążanie jej kosztami postępowania zażaleniowego ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji a także o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej T. M. kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych, ewentualnie o przyznanie pełnomocnikowi pozwanej T. M. od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej w postępowaniu zażaleniowym wg norm przepisanych, albowiem koszty te nie zostały opłacone tak w całości, jak i w części.

Pozwany P. G. (1) zarzucił naruszenie 102 k.p.c. w zw. z art. 98 §1 i §3k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i obciążenie pozwanego kosztami postępowania zażaleniowego, mimo że jego sytuacja materialna i osobista jest poważna i uniemożliwia uiszczenie kosztów procesu na rzecz powoda, tym bardziej iż uprzednio, w punkcie 6 wyroku z dnia 27 kwietnia 2016 r., zastosowano już wobec pozwanego zwolnienie, o którym mowa w art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 623), uznając iż zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek pozwalający na odstąpienie od obciążania strony kosztami,

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia w całości i nieobciążanie pozwanego P. G. (1) kosztami postępowania zażaleniowego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania a także o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego P. G. (1) kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych, ewentualnie o przyznanie pełnomocnikowi pozwanego P. G. (1) od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej w postępowaniu zażaleniowym wg norm przepisanych, albowiem koszty te nie zostały opłacone tak w całości, jak i w części.

Z ostrożności procesowej, pozwany wniósł o nieobciążanie go, w oparciu o art. 102 k.p.c., kosztami procesu w postępowaniu zażaleniowym, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Apelacje pozwanych nie zasługiwały na uwzględnienie. Podobnie oceniona została apelacja interwenienta ubocznego. Ponieważ we wszystkich apelacjach podniesiono podobne nawet identyczne zarzuty można ustosunkować się do nich łącznie wobec wszystkich apelujących.

W pierwszej kolejności trzeba ustosunkować się do zarzutów natury procesowej bowiem ich prawidłowość warunkuje ocenę zastosowania prawa materialnego,

Ponieważ skarżący zgłosili zarzut dokonania błędnych ustaleń faktycznych, wskazując na naruszenie przepisu art. 233 kpc , wyjaśnić trzeba tę kwestię . Skuteczne podniesienie zarzutu poczynienia ustaleń sprzecznych z materiałem dowodowym nie może polegać na zaprezentowaniu ustalonego przez skarżącego, na podstawie własnej oceny dowodów, stanu faktycznego a wymaga wskazania przy użyciu argumentów jurystycznych rażącego naruszenia wyżej powołanych dyrektyw oceny dowodów. (vide: wyrok SN z 18 czerwca 2004 r. sygn. akt II CK 369/03 LEX nr 174131). Jeżeli nadto z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w takim przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie

podważona (wyrok SN z 27 września 2002 r., II CKN 817/00 LEX Nr 56906). Taka sytuacja w rozpoznawanej sprawie nie ma miejsca.

Pozwani i interwenient uboczny stawiając wiele zarzutów dotyczących ustaleń faktycznych poprzestali na formułowaniu krytyki pod adresem sądu nie przedstawiając szczegółowo, które dowody pozwalały na poczynienie odmiennych ustaleń i jaka była ich moc dowodowa. Tymczasem wobec całkowicie odmiennych twierdzeń stron procesowych, Sąd Okręgowy musiał dokonać bardzo szczegółowych ustaleń faktycznych, dysponując materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie w postaci dokumentów i zeznań świadków. Ocena zgromadzonego materiału została przeprowadzona bardzo starannie a podniesione przez sąd w uzasadnieniu wyroku argumenty przekonują o jej prawidłowości. Z tych względów ustalenia faktyczne Sądu I instancji i wywiedzione zeń wnioski prawne Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne.

Akceptacja prawidłowości oceny dowodów dokonanej przez Sąd I instancji odnosi się do: 1. zeznań J. G. (2) i L. G. wobec których apelujący postawili bliżej nie uzasadniony zarzut „niedostatecznego” wyjaśnienia odmowy wiarygodności zeznań; 2. nieprzeprowadzenia dowodów z dokumentów/ głównie pochodzących od banków/ opisanych w apelacji, które w opinii Sądu Apelacyjnego nie były istotne dla rozstrzygnięcia sporu; 3. wiedzy pozwanej J. G. (1) o zadłużeniu rodziców oraz okolicznościach towarzyszących nabyciu przez nią od T. M. udziału we własności nieruchomości.

Brak możliwości przeprowadzenia dowodu z zeznań T. M. i T. S. jest niewątpliwy skoro osoby te liczą ok. 90 lat i stan ich zdrowia wyklucza przesłuchanie nie tylko przed sądem ale i w ich miejscu zamieszkania co jednoznacznie wynika z wielu pism usprawiedliwiających nieobecność na rozprawach. Ustalenie bliskiej znajomości tych osób i pokrewieństwa i powinowactwa z małżonkami G. było prawidłowe i możliwe na podstawie dowodów z zeznań świadków i pozwanych. Trafnie też przyjął Sąd Okręgowy wiedzę T. M. o stanie finansowym małżonków G. w czasie dokonywania kwestionowanych umów w kontekście spełnienia przesłanki pozostawania w bliskim stosunku o której mowa w art. 527§ 3 kc. Trwająca kilkadziesiąt lat znajomość, zamieszkiwanie w tej samej, niedużej miejscowości i utrzymywanie stałych kontaktów kwalifikuje te osoby jako pozostające w bliskich stosunkach.

Z kolei działanie z pokrzywdzeniem wierzyciela – powoda, przypisane J. G. (2) w dacie sprzedaży nieruchomości jest niewątpliwe zważywszy złą sytuację finansową spółki której był nie tylko prezesem zarządu lecz również współnikiem i prowadzenie pertraktacji z powodem dotyczących spłaty zadłużeń i utrzymywania w dalszym ciągu kontaktów handlowych. Skarżący zarzucają, że długami obciążona była spółka i to ją wzywał powód do zapłaty należności. Jednak fakt pozostawania współnikiem posiadającym 88% i pełnienia funkcji jej prezesa wpływał na wiedzę J. G. (2) o ogromnym zadłużeniu i jego osobistej odpowiedzialności za te długi. Potwierdzeniem świadomości J. G. (2) i przyjęciem przezeń pełnej odpowiedzialności jest wystawienie weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową oraz istnienie tytułu – nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy Wydział V Gospodarczy 30 czerwca 2003 roku na kwotę 719.740,53 zł. Gdy uwzględni się fakt, że powód wezwania do zapłaty należności wysyłał w 2002 i 2003 roku a weksel został wystawiony w listopadzie 2002 roku powiązanie sprzedaży nieruchomości przez J. G. w dniu 9 lipca 2003 roku z tymi czynnościami jest ewidentne. To z całą pewnością stanowiło istotną przesłankę do ustalenia pokrzywdzenia wierzyciela i tego prawidłowego ustalenia skarżący nie zdołali obalić.

Kwestionowanie bezskuteczności egzekucji wobec dłużnika, przyjętej przez Sąd I instancji należy ocenić negatywnie, zważywszy zebrany materiał dowodowy. Brak składników majątku dłużnika J. G. stwierdzony w informacji z dnia 16 czerwca 2008 r w sprawie Km1090/07 przez asesora M. K. jest niesporny a to czy oświadczenie to dotyczyło toczącego się postępowania egzekucyjnego czy zabezpieczającego nie ma znaczenia skoro istotny jest fakt niemożności wyegzekwowania należności przysługującej powodowi wobec dłużnika J. G.. Do dnia dzisiejszego zadłużenie nie zostało spłacone, mimo, że zawierane były dwie ugody, określające sposób zapłaty długu, co świadczy z jednej strony uznania obowiązku spłaty wierzyciela i z drugiej strony braku majątku koniecznego do wywiązania się z ugody. Do stwierdzenia niewypłacalności dłużnika nie jest konieczne wszczęcie postępowania egzekucyjnego stwierdzenie jego bezskuteczności. Według utrwalonego piśmiennictwa i orzecznictwa wierzyciel może

wykazywać niewypłacalność dłużnika za pomocą wszelkich dowodów a nie tylko poprzez przedstawienie orzeczenia stwierdzającego bezskuteczność egzekucji.

Nie był zasadny zarzut naruszenia art. 321 § 1 kpc. Z przepisu tego wynika, że nie można wyrokować ponad żądanie, jednak uwzględnienie powództwa w wyroku z dnia 27 kwietnia 2016 roku odnosiło się do żądania opisanego w pozwie, w którym powód domagał się uznania za bezskuteczne względem niego opisanych umów sprzedaży i darowizny. Żądanie zakreślające granice wyrokowania jest tym żądaniem, które powód popiera w momencie zamknięcia rozprawy. Wcześniej może je modyfikować. W pozwie została określona podstawa odpowiedzialności J. i L. G. oraz dołączony został nakaz zapłaty z dnia 4.IV.2007 r. zasądający na rzecz powoda kwotę 661.449 zł. Według tej wartości określono też wartość przedmiotu sporu. Od początku wiadomo było, że żądanie powoda wynika ze skargi pauliańskiej, gdyż konstrukcja pozwu wskazywała na oparcie go na podstawie prawnej wynikającej z art. 527 kc. Pismem z dnia 14.IV.2014 roku powód dokonał modyfikacji żądania opisując należności wynikające z określonych orzeczeń sądowych jako tytułów wykonawczych. Wcześniej nie było to możliwe bowiem pozew został złożony w dniu 25 czerwca 2008 roku, zaś wyrok Sądu Okręgowego w Zielonej Górze utrzymujący w mocy nakaz zapłaty z dnia 4.IV.2007 r. wydany został 8.III.2010 roku. Orzeczenie to stało się prawomocne w dniu wydania wyroku przez Sąd Apelacyjny to jest 17.XI.2010 r./ sygn.akt IACa 857/10/.

Wobec bezzasadności zarzutów procesowych omówić trzeba zarzuty dotyczące prawa materialnego. Również i one okazały się niezasadne.

Najdalej idący był zarzut wygaśnięcia roszczenia wobec przekroczenia terminu prekluzyjnego opisanego w art.534 kc i nieuwzględnienia tego faktu przez Sąd Okręgowy. Zasadności tego stanowiska przeczy porównanie dat istotnych do zachowania terminu 5 lat między wystąpieniem z pozwem do sądu a dokonaniem kwestionowanej czynności krzywdzącej powoda. W rozpoznawanej sprawie powództwo zostało wytoczone 25 czerwca 2008 roku, sprzedaż nieruchomości przez J. G. (2) na rzecz pozwanej T. M. nastąpiła w dniu 9 lipca 2003 roku a kolejne umowy dnia 21 grudnia 2006 roku. Żądanie powoda od początku miało charakter skargi pauliańskiej a jego doprecyzowanie nastąpiło w toku procesu w kwietniu 2014 roku, przy czym jak wyżej opisano modyfikacja ta nie była możliwa wcześniej wobec terminów wydania orzeczeń określających dług J. G. (2) wobec powoda, które stały się tytułami egzekucyjnymi nie mogącymi być zrealizowane.

Skarżący zarzucali pominięcie art. 530 kc jako znajdującego zastosowanie w sprawie a uwzględnienie art. 527 kc przy braku podstaw do jego akceptacji. Stanowisko to nie jest zasadne.

W art.530 kc mowa o działaniu dłużnika „w zamiarze pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli”, natomiast w art. 527 kc o działaniu dłużnika „ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela”.W rozpoznawanej sprawie podstawą zobowiązania J. i L. G. był weksel in blanco wystawiony na rzecz powoda, przez nich podpisany i wręczony powodowi wraz z deklaracją wekslową. Istotne jest, że podpisanie weksla i wręczenie powodowi nastąpiło 14 listopada 2002 roku. Wystawienie weksla miało swoją przyczynę w zabezpieczeniu wierzytelności powoda wobec spółki (...), której prezesem zarządu i właścicielem 98% udziałów pozostawał J. G. (2). Według utrwalonego piśmiennictwa i orzecznictwa zobowiązanie wekslowe powstaje już na skutek złożenia podpisu na dokumencie przeznaczonym z wyraźniej woli podpisującego do stania się wekslem. Konieczne jest przy tym wręczenie tego dokumentu uprawnionemu natomiast jego wypełnienie i wezwanie do wykupu przenosi wierzytelność do stanu realizacji należności określonej w wekslu. Nie ulega wątpliwości, że wręczenie weksla powodowi nastąpiło przed dokonaniem przez dłużników kwestionowanej czynności a więc przed lipcem 2003 roku. Skoro zobowiązanie wekslowe dłużników istniało od listopada 2002 roku to powód w dacie wyzbycia się przez dłużników własności nieruchomości był ich wierzycielem. Nie można więc sporu rozstrzygać w kategoriach pokrzywdzenia przyszłego wierzyciela według art. 530 kc lecz w kategoriach pokrzywdzenia istniejącego wierzyciela, co skutkuje zastosowaniem normy prawnej opisanej w art. 527 kc. Kwestia wypełnienia weksla jest sprawą drugorzędną. Innym zagadnieniem jest wymagalność wierzytelności jednak ta kwestia nie ma znaczenia dla rozróżnienia przesłanek zastosowania albo art. 530 kc albo art.527 kc. Zatem powołanie art. 527 kc przez Sąd Okręgowy, jako podstawy uwzględnienia powództwa, było prawidłowe. Trafnie też sąd ten przyjął kolejną przesłankę - pokrzywdzenia powoda jako wierzyciela nielojalnym

działaniem dłużnika . Wartość nieruchomości wskazana przez biegłą powołaną w sprawie znacznie przekraczała ustaloną w obu umowach przeniesienia własności cenę nabycia ,gdyż ta została zaniżona o ok.200.000 zł. Toteż fakt odpłatnego nabycia nieruchomości przez obie pozwane nie odebrał tym czynnościom charakteru pokrzywdzenia wierzyciela. Odnośnie świadomości J. G. (2) co do wyzbycia się majątku , wobec powoda jako uprawnionego do wyegzekwowania ogromnego długu spółki (...) ,wystarczy wskazać fakt dokonania sprzedaży nieruchomości wraz z całym wyposażeniem budynku, zestawem komputerowym, zestawem mebli dziecięcych na rzecz T. M. ,liczącej wówczas prawie 80 lat ,która nigdy w domu tym nie zamieszkała. W kolejnych transakcjach tej pozwanej doszło do uzyskania własności nieruchomości przez dzieci dłużników L.i J. G. – pozwanych P. G. (1) i J. G. (1).

Nie można akceptować zarzutu apelujących co do nieokreślenia w sentencji wyroku wszystkich elementów o których mowa w art. 527§ 1 kc. Sentencja wyroku wskazuje konkretne czynności prawne zdziałane z pokrzywdzeniem powoda oraz opisuje konkretne wierzytelności ,przysługujące powodowi i wynikające ze szczegółowo opisanych orzeczeń sądowych. Tak więc zarówno pod względem podmiotowym jak i przedmiotowym wyrok spełnia wymogi wskazane w cytowanym wyżej przepisie. Nie stało się tak by powodowi udzielono ochrony bliżej nieokreślonych należności.

Mając na uwadze wyżej przedstawione rozważania i w pełni akceptując argumenty wskazane w uzasadnieniu wyroku ,co wiąże się z brakiem potrzeby ponownego ich omawiania w całości, Sąd Apelacyjny oddalił apelacje wszystkich pozwanych oraz interwenienta ubocznego na podstawie art. 385 kpc /pkt I wyroku/.Odnosi się to również do kwestionowanej przez pozwaną J. G. (1) wysokości wynagrodzenia przyznanego pełnomocnikowi z urzędu radcy prawnemu K. P.. Nakład pracy radcy prawnego i jego niewielka aktywność w postępowaniu dowodowym uzasadnia stanowisko Sądu Okręgowego o obniżeniu wynagrodzenia przewidzianego w rozp. Min. Sprawiedliwości z 28.IX.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych i ponoszenia kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Orzeczenie o kosztach procesu uzasadnia art. 98 kpc oraz rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych./pkt II wyroku/.

Na podstawie rozp.Min. Sprawiedliwości z 22 października 2015 r w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej przyznano wynagrodzenie pełnomocnikom procesowym pozwanych ,którzy zastępowali pozwanych z urzędu/pkt III wyroku/.

Niezasadne okazało się zażalenie pozwanych T. M. i P. G. (1) na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 12 maja 2016 r/ **sygn. akt IACz 483/17/**. Wbrew zarzutom skarżących Sąd Okręgowy prawidłowo stosując art. 395§ 2 kpc dokonał korekty orzeczenia o kosztach procesu , zawartego w wyroku z dnia 27 kwietnia 2016 roku. W orzeczeniu o kosztach pominięto zwrot powodowi poniesionych przez niego kosztów sądowych w postaci opłaty od pozwu – 33.080 zł oraz zaliczkę na koszty opinii biegłego 3.000 zł .Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy zasądził od pozwanych powyższe kwoty, przez co winni oni zapłacić na rzecz powoda łącznie kwotę 50.497 zł. Nie można uwzględnić zarzutów pozwanych w kwestii przyznania powodowi wynagrodzenia pełnomocnika w podwójnej stawce minimalnej. Możliwość taką przewidują obowiązujące przepisy a rzeczą pełnomocnika przy złożeniu wniosku w zakresie kosztów zastępstwa procesowego jest przedstawienie okoliczności uzasadniających jego uwzględnienie. Pełnomocnik powoda sprostą temu obowiązkowi a Sąd Okręgowy przyznając podwójną stawkę wynagrodzenia szczegółowo opisał przesłanki jakimi kierował się określając wysokość wynagrodzenia radcy prawnego B. W.. Sąd Apelacyjny przedstawione argumenty aprobuje i stwierdza, że materiał dowodowy sprawy pozwala na przyjęcie znacznego zaangażowania radcy prawnego, sporządzania szczegółowych pism procesowych ,świadczących o dużym nakładzie pracy, posługiwania się orzecznictwem i piśmiennictwem dla poparcia twierdzeń i wykładni przepisów prawa aktywnym uczestnictwem w przeprowadzaniu dowodów. Nie można też pominąć – zauważonego przez Sąd Okręgowy- przyczynienia się pełnomocnika powoda do wyjaśnienia i rozstrzygnięcia sporu, zwłaszcza w kontekście małej aktywności pełnomocników pozwanych .Nie bez znaczenia dla ustalenia wysokości wynagrodzenia ma fakt uczestnictwa tego radcy prawnego we wszystkich rozprawach postępowania trwającego od 2008 roku .Jakkolwiek kilkakrotnie zawieszano postępowanie w sprawie to i tak ilość terminów rozprawowych była znaczna a we wszystkich uczestniczył pełnomocnik powoda.

Nie można też przyjąć, że treść postanowienia Sądu z dnia 12 maja 2016 roku koliduje z treścią punktu 3 wyroku bowiem w postanowieniu nakazano pozwanym zwrot kosztów poniesionych już przez powoda a w pkt 6 wyroku zwolniono pozwanym od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych, które dotąd nie zostały uiszczone. Powód wpłacił zaliczki na koszty wynagrodzenia biegłego a przez to, że w całości proces wygrał pozwanym winni zwrócić mu uiszczone wydatki. Natomiast zwolnienie od obowiązku poniesienia wydatków w kwocie przekraczającej uiszczone zaliczki wynika ze trudnej sytuacji majątkowej pozwanym.

Przeciwnie wywody skarżących nie znajdują potwierdzenia w treści wyżej przedstawionych rozstrzygnięć.

W tej sytuacji zażalenie zostało oddalone na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 397§ 2 kpc/pkt IV wyroku. W punktach V i VI orzeczono o kosztach postępowania zażaleniowego na podstawie art. 98 kpc i rozporządzeń Min. Sprawiedliwości z 22.X.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych i ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu, przy czym kwotę 43.280 zł przyjęto jako wartość przedmiotu zaskarżenia. Mimo wskazania przez skarżących art. 102 kpc i prośby o jego zastosowanie Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do odstępstwa od zasady odpowiedzialności za wynik sporu. Skarżący nie przedstawili aktualnej sytuacji majątkowej w sposób uzasadniający przyjęcie by zachodziły szczególne okoliczności do odstąpienia od obciążenia ich kosztami zastępstwa procesowego powoda zwłaszcza zważywszy wartość przedmiotu zaskarżenia. Zwolnienie od kosztów sądowych z którego pozwanym korzystają, nie zwalnia ich od obowiązku zwrotu kosztów zastępstwa procesowego przeciwnika.

Nie zasługiwały na uwzględnienie zażalenia pozwanym T. M. /*sygn.IACz 1958/16*/ i P. G. (1)/ *IACz 1959/16* / na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 8 czerwca 2016 r./ pkt VII wyroku/. Oddalono je na podstawie art. 385 w zw. z art. 397§ 2 kpc.

Skoro w postanowieniu z dnia 12 maja 2016 roku Sąd Okręgowy nie zawarł rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów postępowania zażaleniowego, to wskutek wniosku powoda o uzupełnienie tego postanowienia uczynił to w zaskarżonym postanowieniu, datowanym na 8 czerwca 2016 r. Zasądono nim na rzecz powoda od pozwanym kwotę 175 zł tytułem zwrotu poniesionej opłaty od zażalenia. Mimo wskazania przez skarżących art. 102 kpc i prośby o jego zastosowanie Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do odstępstwa od zasady odpowiedzialności za wynik sporu. Skarżący nie przedstawili aktualnej sytuacji majątkowej w sposób uzasadniający przyjęcie by zachodziły szczególne okoliczności do odstąpienia od obciążenia ich kosztami zastępstwa procesowego powoda zwłaszcza zważywszy wartość przedmiotu zaskarżenia. Należy mieć też na uwadze fakt uwzględnienia trudnej sytuacji majątkowej pozwanym przez Sąd Okręgowy poprzez zwolnienie ich od ponoszenia kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

W punktach VIII i IX orzeczono o kosztach postępowania zażaleniowego na podstawie art. 98 kpc i rozporządzeń Min. Sprawiedliwości z 22.X.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych i ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu, przy czym kwotę 175 zł przyjęto jako wartość przedmiotu zaskarżenia.

Pełnomocnicy pozwanym ustanowieni z urzędu radca prawny A. Z. (1) i radca prawny P. G. (2) wniosły w imieniu własnym zażalenie na postanowienie o kosztach zastępstwa procesowego zawarte w pkt 2 i 3 wyroku. Nie zgadzając się z wysokością przyznanego im wynagrodzenia skierowały roszczenie przeciw Skarbowi Państwa – Sądowi Okręgowemu w Zielonej Górze. Ponieważ jako stronę procesową wskazały Skarb Państwa – Sąd Okręgowy, zażalenia zostały odrzucone jako niedopuszczalne bowiem wniesione zostały przeciw podmiotowi nie będącemu stroną procesową i nie uczestniczącemu w postępowaniu/ art. 370 w zw. z art. 373 kpc/- *sygn.IACz 1957/16*.

Jan Futro Hanna Małaniuk Małgorzata M.-T.